

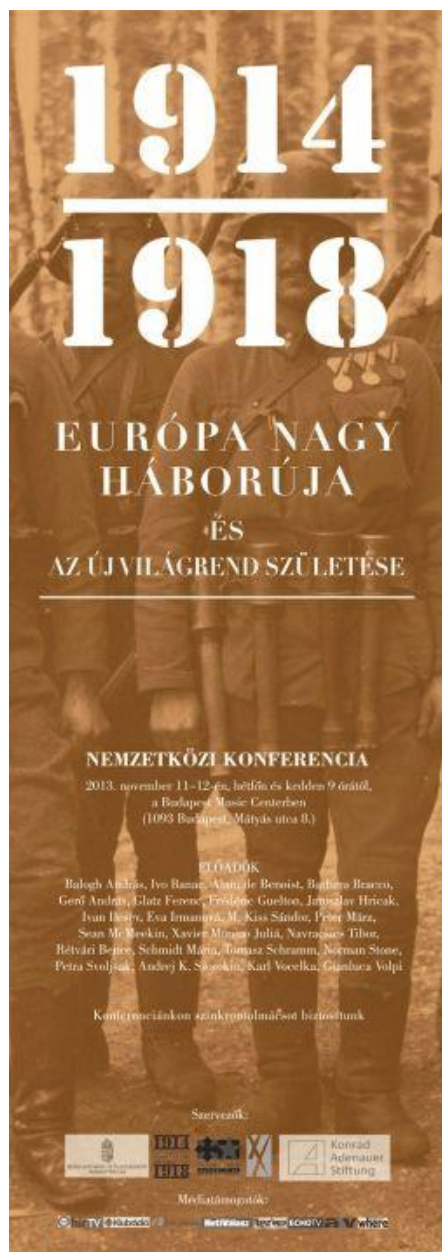
Forrás: <http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2014/4/konferenciak-az-első-világhaborurol-05-01-11/>

Konferenciák az első világháborúról

2014-ben emlékezik meg Európa és világ az első világháború kitörésének 100. évfordulójáról. Az ezzel az eseménnyel kapcsolatos eddig megrendezett történeti konferenciákról adunk körképet, ezúttal bőséges hang- és videóanyagra felhívva a tanár kollégák és az érdeklődő diákok figyelmét.

Európa Nagy Háborúja és az új világrend születése

(Nemzetközi konferencia – 2013. november 11–12)

„Európa Nagy Háborúja és az új világrend születése” címmel 2013. november 11–12-én nemzetközi konferenciát rendezett az első világháború végét jelentő fegyverszüneti megállapodás 95. évfordulója alkalmából a „nagy háború” hatásairól az *Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság*, a *Terror Háza Múzeum* és a *XX. Század Intézet* a *Konrad Adenauer Stiftung*gel együttműködve. A számos neves külföldi történész közreműködésével zajló kétnapos konferencia Magyarország első világháborús centenáriumi rendezvénysorozatának nyitó eseménye volt.

Előadók: Balogh András, Ivo Banac, Alain de Benoist, Norman Stone, Gerő András, Glatz Ferenc, Peter März, Gianluca Volpi, Sean McMeekin, Tomasz Schramm, Andrej K. Szorokin, Ivan Iliev, Karl Vocelka, Barbara Bracco, Frédéric Guelton, Xavier Moreno Juliá, M. Kiss Sándor, Petra Stojšak, Jaroslev Hricak, Eva Irmanová.

Összegzés: *Dr. Navracsics Tibor*, miniszterelnök-helyettes, valamint közigazgatási- és igazságügyi miniszter köszöntőjében e nap jelentőségére és máig ható következményeire emlékeztetett. Az első világháború után húzták meg ugyanis a határokat, amelyek között részben még ma is élünk. Nem csak a határok, hanem a polgári jogokat garantáló modern demokráciák is ebből az időből származnak. Navracsics hangsúlyozta, hogy a háború vége nem csak pozitív fejleményekkel járt, hiszen néhány európai országban, mint például Olaszországban és a weimari köztársaság bukása után Németországban is, ez a fasizmus megszületésének ideje volt. Az első világháború messze legsúlyosabb következménye a második világégés lett.

Konferenciák az első világháborúról

Ezért különösen fontos, hogy mindkét háború következményeit szem előtt tartsuk, és ezeket egymással összefüggésben vizsgáljuk, hogy a jövőben elkerülhetőek legyenek az ilyen katasztrófák.

A Német Császárság 1871-es megalapításakor túl nagy volt ahhoz, hogy a szomszédos államok figyelmen kívül hagyják, ahhoz viszont túl kicsi, hogy hegemon szerephez jusson Európában. Ezzel a gondolattal kezdte beszédét *Prof. Dr. Schmidt Mária*, a Terror Háza Múzeum főigazgatója, majd így folytatta: „Az első világháború kezdete tulajdonképpen 1871-re tehető.” A megalakulását követő években Németország jelentette a legnagyobb fenyegetést a britek számára, mert az országban viharos tempóban zajlott le a második ipari forradalom, így 1907-ben már az Amerikai Egyesült Államok után a második legnagyobb gazdasági hatalommá vált. Ezek után Anglia, Franciaország és Oroszország az antantban összefogtak, hogy ellensúlyt képezzenek Németországgal és az Osztrák–Magyar Monarchiával szemben. Ezen összefüggések ismeretében nem meglepő, hogy az első világháborút „testvérháborúnak” is hívják. A versailles-i konferencia nem hozott igazságos békét Európának, így került a kontinens abba a reménytelen helyzetbe, amely végül a második világháborút hozta magával – zárta előadását Schmidt Mária.

Az első világháború egy új világrend születését is jelentette – vélte *Dr. Glatz Ferenc* történész, az MTA korábbi elnöke és az Europa Institut Budapest igazgatója. Kifejtette, hogy Oroszországban a cár bukása és Lenin hatalomra jutása már ennek az új világrendnek az előfutára volt. Vélemény szerint ez a krízis, amely 1918-ban kezdődött, csak az 1989-es határnyitással fejeződött be. Az új világrendet már nem a (hideg vagy meleg) háborúk határozzák meg, hanem az emberi interakciók. Előadásában egyetértett Dr. Schmidt Máriával abban, hogy az első világháború válsága a kapitalizmusra vezethető vissza.

Ehhez a gondolathoz csatlakozott *Norman Stone* is „Szörnyű vég és szörnyűségek nélküli vég” című előadásában. Hangsúlyozta: „sok múlik a gazdaságon”. Mindazonáltal ő kevésbé a gazdasági összefüggéseket, hanem inkább azokat a hatásokat vizsgálta, amelyeket az első világháború hozott magával. Ő is felvázolta többek között, hogy a háború következményei hogyan segítették elő a fasizmus megerősödését először Olaszországban, majd Németországban is: „Mussolini nélkül Hitler nem vált volna azzá, akivé végül lett.” Stone a magyar kormányzat balkáni országok ellen elkövetett hibáira is kitért. Úgy vélte, hogy Magyarországnak nagyobb autonómiát kellett volna adnia a balkáni népesség számára.

A nyitó szekciót további öt követte, amelyekben számos nemzetközi tudós különböző témákban adott elő. A konferencia egyik különlegessége az volt, hogy az előadók nem csak általánosságban beszéltek a háborúról, hanem egy-egy ország vonatkozásában, és a kihatásokra valamint a következményekre is kitértek.

Az előadások megtekinthetőek az alábbi linken:

<https://www.youtube.com/user/elsovilaghaboru/videos> (Utolsó letöltés: 2014. április 1.)

A háború előestéje

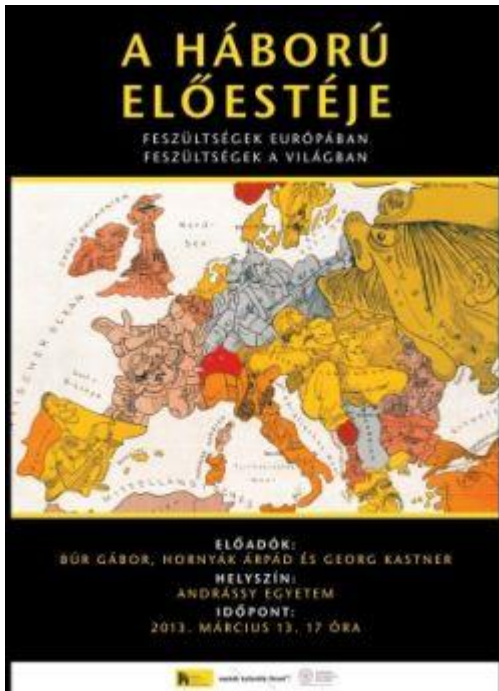
Feszültségek Európában – Feszültségek a világban

(Kerekasztal beszélgetés-sorozat a Habsburg Intézetben – 2013. március 13.)

2013-ban a Habsburg Történeti Intézet a Budapesti Andrásy Egyetem Közép-Európa Tanulmányok Fakultásával és az Osztrák Kulturális Fórummal közösen egy négy részből álló rendezvénysorozatot („Boldog békeidők – ami összetört”) indított, amely az első világháború

Konferenciák az első világháborúról

kitörését megelőző korszakot mutatta be. Ennek első állomása az a kerekasztal-beszélgetés volt, amely azokat a feszültségeket tárta fel, amelyek a világháború kitörését megelőző évben az európai nagyhatalmak viszonyát jellemezték. Az előadás-sorozat számunk megjelenésekor még nem ért véget.

Előadók:

Búr Gábor: „Casus belli – Az európai háború Európán kívüli gyökerei.”

Georg Kastner: „Az elszalasztott lehetőség – Ferenc Ferdinánd trónörökös elképzelései a Habsburg Monarchia megreformálásáról.”

Hornyák Árpád: „Feszültségek – konfliktusok a Balkánon az első világháború előestéjén.”

Hangzóanyag és videók megtekinthetők a lenti linken:

<http://elsovilaghaboru.com/centenariumiemlekbizottsag/hu/esemenyek/magyar/magyar-alkat>

(Utolsó letöltés: 2014. április 1.)

Világháború? Polgárháború? Testvérháború?

(Műhelybeszélgetés – 2013. április 23.)

Részvevők:

Schmidt Mária, a Terror Háza Múzeum és a XX. Század Intézet főigazgatója, a beszélgetés vezetője;

Bacsoni Dorottya, történész;

Balogh András, volt nagykövet, egyetemi tanár;

Baranyi Márton, újságíró;

Baranyi Tamás Péter, történész;

Békés Márton, történész;

Gerő András, a Habsburg Történelmi Intézet igazgatója,

Horváth Miklós, hadtörténész;

Tallai Gábor, a Terror Háza Múzeum programigazgatója.

Hangzóanyag és videók megtekinthetők a lenti linken:

<http://elsovilaghaboru.com/centenariumiemlekbizottsag/hu/esemenyek/magyar/vilaghaboru-polgarhaboru-testverhaboru>

(Utolsó letöltés: 2014. április 1.)

Konferenciák az első világháborúról

Kettős főváros – két főváros Bécs és Budapest az első világháború előtt és után (Kerekasztal-beszélgetés – 2013. június 3.)

Előadók:

Gerő András: „Lipótváros – Újlipótváros.”

Catherine Horel: „Állami fővárosok – kis fővárosok?”

Rostás Péter: „Lakberendezés a nagy háború előtt és után Budapesten és Bécsben.”

Sármány-Parsons Ilona: „Centrumból perifériába – A képzőművészetek kapcsolatrendszerének változásai a Monarchiában és az első világháború után.”

Hangzóanyag és videók megtekinthetők a lenti linken:

<http://elsovilaghaboru.com/centenariumiemlekbizottsag/hu/esemenyek/magyar/kettos-fovaros-ket-fovaros-becs-es-budapest-az-első-vilaghaboru-elott-es-utan>

(Utolsó letöltés: 2014. április 1.)

Mit veszett Magyarország? (Műhelybeszélgetés – 2013. június 11.)

Résztvevők:

Gerő András, a Habsburg Történelmi Intézet

Igazgatója, a beszélgetés vezetője;

Csunderlik Péter, történész;

M. Kiss Sándor, a Pázmány Péter

Tudományegyetem tanára;

Maruzsa Zoltán, felsőoktatásért felelős helyettes
államtitkár,

Tőkéczi László, az ELTE professzora.

Hangzóanyag és videók megtekinthetők a lenti linken:

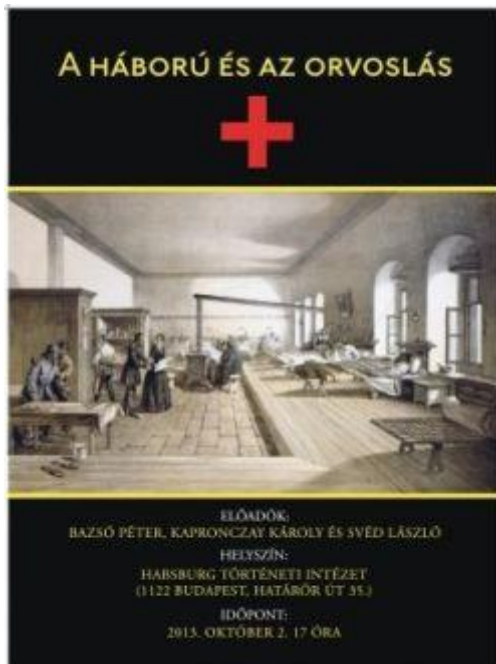
<http://elsovilaghaboru.com/centenariumiemlekbizottsag/hu/esemenyek/magyar/mit-veszett-magyarorszag>

(Utolsó letöltés: 2014. április 1.)

Konferenciák az első világháborúról

A háború és az orvoslás

(Kerekasztal-beszélgetés – 2013. október 2.)

Előadók:

Bazsó Péter: „Polgári-katonai orvoslás: 2 in 1.”

Kapronczay Károly: „Magyar katona-egészségügy az első világháború éveiben.”

Svéd László: „A katona-orvostudomány fejlődése a háborúk tapasztalatainak tükrében.”

Összegzés: Az előadók azt a gondolatmenetet vezették végig, ami a hosszú európai békekorszak után az első világháború nyomán az orvoslás területén zajlott le, valamint a máig ható változásokat, illetve fejlődést jelentette.

Hangzóanyag és videók megtekinthetők a lenti linken:

<http://elsovilaghaboru.com/centenariumiemlekbizottsag/hu/esemenyek/magyar/haboru-es-orvoslas>

(Utolsó letöltés: 2014. április 1.)

Az elveszett „aranykor”

(Kerekasztal-beszélgetés – 2013. december 11.)

Előadók:

Diószegi István: A közös külpolitika mint az integráció eszköze az Osztrák-Magyar Monarchiában

Gerő András: Az elveszett „aranykor”. Az Osztrák-Magyar Monarchia világa

Zeke Gyula: Az ezüstkor aranykora

Moderátor:

Nagy Beatrix, Habsburg Történelmi Intézet

Összegzés: Az Osztrák–Magyar Monarchia időszaka a magyar történelem felfelé ívelő időszaka volt, amelynek meghatározó tendenciáit a polgárosodás, a modernizáció és a civilizatorikus megújulás jelentették. Kialakultak a polgári életforma keretei és normái, a béke és a változás együttes korszaka volt ez, Magyarország egyre inkább hasonult Európához. Ugyanakkor az eltérő

nemzeti, vallási és kulturális identitások sokszor egymással szemben definiálták magukat. Bár Magyarország történetének ez a szakasza tele volt feszültségekkel, diszharmóniával,

Konferenciák az első világháborúról

illuzionizmussal, problémákkal, amelyeknek később komoly következményei lettek, mégis élhetőbb, magasabb civilizációs szintű viszonyokat biztosított a kor embere számára. Ezt a nemzeti emlékezetben boldog békeidőkként emlegetett korszakot joggal nevezhetnénk magyar aranykornak.

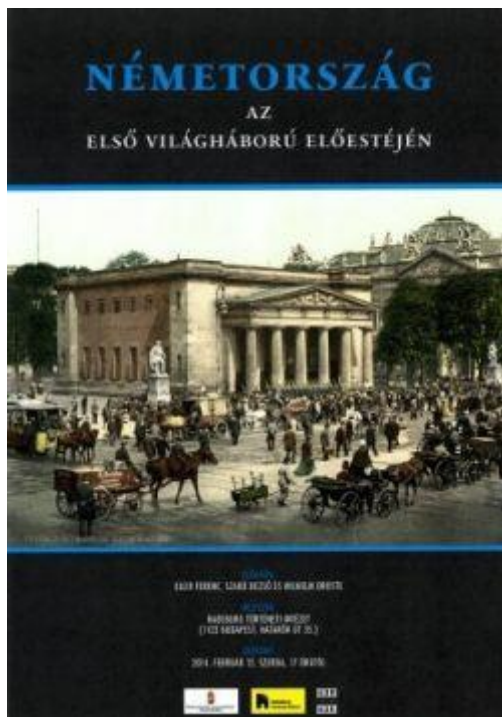
Hangzóanyag és videók megtekinthetők a lenti linken:

<http://elsovilaghaboru.com/centenariumiemlekbizottsag/hu/esemenyek/magyar/az-elveszett-aranykor>

(Utolsó letöltés: 2014. április 1.)

Németország az első világháború előestéjén

(Kerekasztal-beszélgetés – 2014. február 12.)

Előadók:

Droste, Wilhelm: „A háború szaga.”

Eiler Ferenc: „Németország délkelet-európai törekvései az első világháború előtt.”

Dr. Szabó Dezső: „Belle Epoque? Irodalmi-művészeti élet az I. világháború előtti Németországban.”

Moderátor:

Nagy Beatrix, Habsburg Történelmi Intézet

Hangzóanyag és videók megtekinthetők a lenti linken:

<http://elsovilaghaboru.com/centenariumiemlekbizottsag/hu/esemenyek/magyar/nemetorszag-az-elso-vilaghaboru-eloestejen>

(Utolsó letöltés: 2014. április 1.)

Források:

A képek és információk forrás: <http://elsovilaghaboru.com/>